

Fullmäktige 28.04.2025 § 57

§ 57

Motion om ett försök med personliga utsläppskvoter (utsläppsbudgetar) i Esbo

Beredning och upplysningar:
Laitala Pasi

Nousjärvi Niina
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar för kännedom redogörelsen som svar på Auli Ülles och Tiina Elos m.fl. motion 15.5.2023 om att genomföra ett försök med personliga utsläppskvoter (utsläppsbudgetar) i Esbo och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Ülle lämnade understödd av Tiina Elo följande förslag till hemställen:

Fullmäktige hemställer att staden aktivt genom samutveckling och försök i samarbete med lokala aktörer och andra kommuner tar fram nya verksamhetsmodeller för minskning av utsläpp av växthusgaser som kan knytas till konsumtion.

Efter avslutad diskussion konstaterade ordföranden att stadsstyrelsens förslag hade godkänts enhälligt.

Ordföranden frågade om Ülle förslag till hemställen kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att fullmäktige hade godkänt förslaget enhälligt.

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes enhälligt.

Dessutom godkändes följande hemställen:

Fullmäktige hemställer att staden aktivt genom samutveckling och försök i samarbete med lokala aktörer och andra kommuner tar fram nya verksamhetsmodeller för minskning av utsläpp av växthusgaser som kan knytas till konsumtion.

Redogörelse

Motion

Auli Ülle, Tiina Elo och 26 andra ledamöter har 15.5.2023 lämnat en motion där de föreslår att Esbo stad utreder möjligheterna att genomföra ett försök i form av en applikation för personliga utsläppskvoter.

I motionen konstateras att det ofta är svårt för städerna att påverka invånarnas personliga utsläpp och att ett verktyg för personliga utsläppskvoter ger stadens invånare ett incitament till klimatvänliga val i vardagen. I motionen lyfts Lahtis stads projekt CitiCAP fram. I samband med projektet genomfördes ett försök i form av en applikation för personliga utsläppskvoter. Syftet med försöket var att minska utsläppen från persontrafiken genom att inkludera invånarna i utsläppstalkon och belöna dem för klimatvänliga mobilitetsval. I motionen konstateras att Lahtis stads exempel med hållbar mobilitet kunde vara en bra utgångspunkt för ett liknande försök i Esbo. Försöket kunde stimulera utsläppsminskning inom trafiken och öka användningen av kollektivtrafiken. I motionen konstateras också att försöket utifrån erfarenheterna kan utvidgas till att omfatta andra utsläppskällor. Enligt motionen stöder genomförandet av försöket i Esbo invånarnas hållbara val i enlighet med målen i Berättelsen om Esbo i staden som gemenskap och invånarnas vardag.

Stadsstyrelsen återremitterade svaret för ny beredning 13.5.2024. I svaret på frågan ska det bedömas vilka kostnader införandet av ett verktyg för personliga utsläppskvoter som utvecklas utifrån försöken i jämförelsestäderna i Esbos kontext skulle medföra, vilka resurser som krävs för att upprätthålla verktyget samt vilka möjligheter verktyget kan erbjuda lokala tjänsteleverantörer. Svaret har kompletterats under rubrikerna "Kostnadsberäkning" och "Möjligheter för lokala aktörer". Samtidigt har uppgifterna i det tidigare svaret uppdaterats med färskas uppgifter.

Svar:

Att stödja invånarnas hållbara val och påverka deras individuella utsläpp är en viktig del av klimatarbetet i Esbo. Motionen har gjorts för att stödja Berättelsen om Esbo, stadens mål om klimatneutralitet och uppnåendet av en så kallad 1,5 graders livsstil.

I Esbo har man följt upp projekt för personliga utsläppskvoter som genomförts i andra stora städer, såsom CitiCAP-projektet i Lahtis och Keli-projektet i Tammerfors, som lyfts fram i motionen. Utifrån resultaten av försöken i Lahtis och Tammerfors har det föreslagna verktyget för personliga utsläppskvoter inte konstaterats vara en relevant åtgärd i Esbo. För tillfället har staden inte reserverat resurser för att främja det föreslagna verktyget och motsvarande försök håller inte på att inledas.

CitiPap-projektet (2019–2021), som lyfts fram i motionen, var det första i världen som tog fram en räknare av klimatavtryck. Som det konstateras i motionen var effekterna av försöket med räknare av klimatavtryck positiva, och över en tredjedel av användarna av applikationen minskade sina utsläpp. Användarna reagerade dock inte i någon betydande grad på ändringarna i priserna på utsläppsrätter, det vill säga räknarens incitamentsfunktion. På lång sikt har tillämpningen dessutom inte gett önskat resultat: räknaren upphörde att fungera när projektet avslutades år 2020.

Även i Tammerfors har man utvecklat en räknare av klimatavtryck för att främja hållbar mobilitet bland invånarna. Räknaren har integrerats i mobilapplikationen Tampere.Finland, som innehåller allmän information om stadens tjänster. Utöver klimatavtrycket ger applikationen riktad hälsoinformation för användarna. Tammerfors stad genomförde tillsammans med Helsingfors universitet och Teknologiska forskningscentralen VTT projektet Keli (2022–2023) för att utreda den sammanlagda effekten och styrningen av räknaren av klimatavtryck samt upplysning om hälsan i främjandet av hållbar mobilitet. Slutresultaten av projektet Keli var att det är svårt att ändra på

invånarnas beteende med hjälp av räknare av klimatavtryck. Den riktade hälsoinformation ökade inte testgruppens vardagsmotion. I april 2024 användes Tammerfors mätare av klimatavtryck av cirka 1 300 personer, men i mars 2025 var antalet användare endast cirka 600. Applikationen är i bruk åtminstone till utgången av år 2025. Den ses som en delösning för att främja hållbar mobilitet och minska invånarnas klimatavtryck.

Utifrån försöken anses personliga utsläppskvoter ha ringa effekter på utsläppsminskningar och kostnadseffektiviteten är låg. I de försök som genomförts minskade användningen av applikationen på grund av frivillighet dess potential att minska utsläppen. I både Tammerfors och Lahtis har användarna till stor del varit sådana invånare som redan aktivt rör på sig och vars utsläpp redan i princip är mindre än genomsnittet. Dessutom kräver ibruktagandet av applikationen och i fortsättningen upprätthållandet och marknadsföringen av räknarna betydande och kontinuerliga resurser från staden.

Kostnadsberäkning

Den inledande investeringen i räknaren av klimatavtryck för invånarna i Tammerfors har gjorts under två projekt och i ibruktagningsskedet har cirka 80 000 euro investerats. Dessutom är de fortlöpande underhållskostnaderna för räknaren av klimatavtryck 850 euro per månad. Eftersom räknaren ingår i den befintliga applikationen Tampere.Finland, bör man i Esbos kontext beakta det arbete som måste göras för att utveckla en mobilapplikation och kostnaderna för stöd och underhåll av applikationen. I Tammerfors har ca 15 000 euro använts för marknadsföring av räknaren. Kontinuerlig marknadsföring och kampanjer har i Tammerfors ansetts vara väsentliga för ibruktagandet och användningen av räknaren, men det har inte längre funnits lika mycket resurser för det sedan projekten avslutades. Användningen av räknaren fortsätter till utgången av 2025, men det är fortfarande osäkert om räknaren kommer att vara i bruk efter detta. För närvarande (mars 2025) har hela mobilapplikationen cirka 30 000 användare per dag, av vilka cirka 600 använder räknaren av klimatavtryck. I samband med kampanjerna har antalet användare ökat till cirka 2 000.

I Lahtis var kostnaderna för verktyget för personliga utsläppskvoter större än i Tammerfors. Det är också dyrare och mer krävande att utarbeta personliga utsläppskvoter än att utveckla en räknare. För samutveckling och beredning av mobilapplikationen krävdes flera personers arbetstid i 1,5 års tid innan applikationen lanserades.

Uppskattning av kostnaderna för att genomföra räknaren eller ett verktyg för personliga utsläppskvoter i Esbo baserat på erfarenheterna från Lahtis och Tammerfors:

- Kostnader för att utveckla en mobilapplikation och för att utarbeta personliga utsläppskvoter 100 000–150 000 euro.
- Kostnader för stöd och underhåll 25 000–35 000 euro/år.
- Marknadsföring för invånare 10 000 euro/år.
- Kampanjer, såsom pris i samarbete med lokala aktörer 5 000 euro/år.
- Personalresurser 1–3 årsverken med fokus på utveckling och ibruktagande av applikationen. Kostnad 60 000–70 000 euro/årsverke.
- Eventuell senare utvidgning av verktyget från att gälla utsläpp för mobilitet till andra utsläppssektorer 80 000 euro/utsläppssektor, samt stöd- och underhållskostnader 10 000 euro/år/utsläppssektor.

Sammanlagt 200 000–410 000 euro under det första genomförandeåret.

Arbetsmängden inkluderar planering av helheten och verktyget samt invånarnas delaktighet, konkurrensutsättning av genomförandet, utarbetande av genomförandet tillsammans med den valda tjänsteleverantören, lansering av ett verktyg för personliga utsläppskvoter, marknadsföring och kampanjer, gemensamma kampanjer med lokala tjänsteleverantörer, fortsatt utveckling av verktyget utifrån användarrespons, problemsituationer i applikationen och svar på kundrespons samt eventuell utvidgning av verktyget från mobilitetsutsläpp till andra klimatutsläpp i vardagen.

I motionen föreslås det att konceptet för klimatutsläppskvoter tas i bruk inom andra delområden. Inom andra sektorer främjas dock räknare av klimatavtryck av företagen, till exempel i applikationen K-Ruoka, så behovet av att utveckla en egen applikation för städerna anses vara litet.

Möjligheter för lokala aktörer

I räknaren av klimatavtryck i Tammerfors utnyttjades belöningar som synliggjorde lokala aktörer och deras tjänster. Belöningarna slopades dock efter början, eftersom man upptäckte att användarna inte utnyttjade dem. Esbo har potential att koppla lokala tjänsteleverantörer till räknaren samt skapa och stödja möjligheterna att främja den lokala ekonomin, men effekterna har enligt andra städers erfarenheter varit begränsade. I Lahtis erbjöd företagen kuponger som användarna kunde lösa in med virtuella pengar, som de kunde tjäna på att underskriva sin personliga klimatutsläppskvot. Efter försöket gav skattemyndigheten ett förhandsbeslut om att virtuella pengar ska räknas som förvärvsinkomst. Detta ändrar verksamhetssättet för den applikation som ska genomföras och kräver dessutom stark autentisering av användarna.

Stadens möjligheter att påverka invånarnas personliga klimatutsläpp

Målet är att klimatarbetet i Esbo ska vara verkningsfullt och kostnadseffektivt. Med beaktande av dessa påverkas invånarnas personliga klimatutsläpp i första hand på något annat sätt än genom personliga utsläppskvoter. I färdplanen för ett klimatneutralt Esbo 2030 betonas bättre förutsättningar för kollektivtrafik, gång och cykling samt en snabb ökning av användningen av elbilar. Staden deltar i minskningen av invånarnas klimatavtryck till exempel genom pedagogik och kommunikation om hållbar utveckling, samt genom att främja tjänster inom cirkulär ekonomi och delningsekonomi.

Stadens roll vid stöd för en hållbar livsstil är att aktivt möjliggöra strukturer, tillhandahålla tjänster, samarbeta och kommunicera. Samarbetet med olika sammanslutningar och organisationer har en nyckelroll för att vi ska nå så många invånare som möjligt. Till exempel har staden inom delområdet hållbar mobilitet genomfört gratis lektioner i hållbar mobilitet för elever i årskurs 5–9 i den grundläggande utbildningen. Dessutom har staden inom projektet SPARCS med hjälp av invånare testat lösningar inom hållbar mobilitet och energi. Esbo stad ordnade år 2023 och 2024 gratis cykelkurser för vuxna i Esbo i samarbete med Helsingforsregionens cyklister rf. Olika metoder för delaktighet och ett nära samarbete med samhället i Esbo har gjort det möjligt att i kommunikationen om hållbar mobilitet nå ut till olika grupper, till exempel underrepresenterade eller mindre aktiva grupper, som har större potential att minska sina utsläpp.

Utöver mobilitet har man i Esbo på många sätt främjat andra teman för en hållbar livsstil. Hållbar utveckling är en permanent del av verksamheten inom sektorn för fostran och lärande på hela lärostigen, från småbarnspedagogiken ända till andra stadiet. Hållbar utveckling spelar en viktig roll i stadens läroplan och i den årliga läsårsplanen preciseras åtgärderna för att främja hållbar utveckling i alla skolor. Dessutom deltar många skolor och daghem i programmet Grön Flagg. Grön Flagg-certifikatet är ett tecken på engagerande, planerligt och högklassigt miljöpedagogiskt arbete. Esbo stad har också genomfört kurser med anknytning till hållbar livsstil som en del av försök som främjar en grön omställning.

I Esbo inleddes i fjol två internationella projekt där fokus ligger på delaktighet och företagssamarbete: Cycle4Climate (2024–2028) och Espoo Climate Community (2024–2026). Inom projektet Cycle4Climate genomförs under flera års tid i Kägeludden, Hagalund och Otnäs "interventioner" för att öka cykling, till exempel med hjälp av kampanjer, kurser och företagstävlingar. Inom projektet Espoo Climate Community utvecklas invånarnas delaktighet i stadens och dess klimatpartners arbete. Åtgärderna kommer att inriktas på trafik-, energi- och byggverksamhet. För närvarande pågår en ansökning för idrottsföreningar och organisationer för att genomföra försök som stärker invånardelaktighet inom klimatarbetet.

Naturens hus Villa Elfvik bedriver miljöpedagogik och främjar en hållbar livsstil. Bland annat har man en naturskola, naturutflykter, naturstigar, basutställningar, ambulerande utställningar och evenemang. Esbo stad har genomfört en utställning om klimatåtgärder i Villa Elfvik och i de största biblioteken. På utställningen har man åskådliggjort åtgärder för att möjliggöra ett klimatneutralt liv i Esbo.

Stöd för invånarnas hållbara val och påverkan på de personliga klimatutsläppen beaktas också i stadens framtida klimatåtgärder som en del av det grundläggande arbetet och utvecklingsprojekt med extern finansiering.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 31.3.2025 § 103

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Mykkänen Kai

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar för kännedom redogörelsen som svar på Auli Ülles och Tiina Elos m.fl. motion 15.5.2023 om att genomföra ett försök med personliga utsläppskvoter (utsläppsbudgetar) i Esbo och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Stadsstyrelsen 13.5.2024 § 120

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Mäkelä Jukka

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar för kännedom redogörelsen som svar på Auli Ülles och Tiina Elos m.fl. motion 15.5.2023 om att genomföra ett försök med personliga utsläppskvoter

(utsläppsbudgetar) i Esbo och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Tiina Elo föreslog understödd av Kauste att svaret återremitteras för ny beredning 13.5.2024, så att man i svaret bedömer vilka kostnader införandet av ett verktyg för personliga utsläppskvoter som utvecklas utifrån försöken i jämförelsestäderna i Esbos kontext skulle medföra, vilka resurser som krävs för att upprätthålla verktyget samt vilka möjligheter verktyget kan erbjuda lokala tjänsteleverantörer. I svaret konstateras det att Tammerfors räknare av klimatavtryck fortfarande används och att applikationen ses som en delösning för att främja hållbar mobilitet och minska invånarnas klimatavtryck.

Efter avslutad diskussion frågade ordföranden om Tiina Elos förslag kunde godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att stadsstyrelsen hade godkänt det.

Beslut

Stadsstyrelsen:

Ärendet återremitterades för ny beredning så att man i svaret noggrannare bedömer vilka kostnader införandet av ett verktyg för personliga utsläppskvoter som utvecklas utifrån försöken i jämförelsestäderna i Esbos kontext skulle medföra, vilka resurser som krävs för att upprätthålla verktyget samt vilka möjligheter verktyget kan erbjuda lokala tjänsteleverantörer. I svaret konstateras det att Tammerfors räknare av klimatavtryck fortfarande används och att applikationen ses som en delösning för att främja hållbar mobilitet och minska invånarnas klimatavtryck.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite henkilökohtaisen hiilibudjetoinnin kokeilun toteuttamiseksi Espoossa

För kännedom